

เค้าโครงรายวิชา (Course Syllabus) ประจำภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๔
 รหัสวิชา/ชื่อวิชา สค.๓๖๕ Section ๔๕๐๐ (๓ หน่วยกิต)
 หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต)

๑. อาจารย์ผู้สอน/ผู้รับผิดชอบรายวิชา พร้อมข้อมูลการติดต่อ

Sec./gr.	อาจารย์ผู้บรรยาย	โทรศัพท์	e-mail	สถานที่ติดต่อ/ ห้องพัก
๔๕๐๐/๐๑	อ.ชลธิชา พันธุ์พานิช	๐๙๙-๑๕๐๔๔๙๙	chontichatu@yahoo.ac.th	๕๐๒ (รังสิต)
๔๕๐๐/๐๒	ผศ.ดร.มาตี ลิ้มสกุล*	๐๘๙-๑๐๗๓๔๕๘	iamwhanka@yahoo.com	๕๐๕ (รังสิต)

* ผู้ประสานรายวิชา

๒. วันและเวลาบรรยาย

วันอังคาร เวลา ๑๓.๓๐-๑๖.๓๐ น. ห้อง SC๔๐๒๓

วันสอบ

สอบปลายภาค วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๕

๓. จุดมุ่งหมายของรายวิชา Purposes of the course

๑. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ด้านครอบครัวศึกษา เพศศึกษา และจริยธรรมทางเพศ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานทั้งระดับจุลภาคและมหภาค
๒. เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ถูกต้องเหมาะสมเกี่ยวกับครอบครัวศึกษา เพศศึกษาและจริยธรรมทางเพศ ที่มีผลต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์และครอบครัวที่ยั่งยืน
๓. เพื่อให้ให้นักศึกษามีทักษะที่จำเป็นในการสร้างชีวิตครอบครัวอย่างยั่งยืน

๔. แนวสังเขปการบรรยาย Course Description

ภาษาไทย

แนวคิดในมิติเพศ เพศภาวะ เพศวิถี เพศสัมพันธ์ในบริบททางสังคม ความสัมพันธ์ในครอบครัว วงจรชีวิตครอบครัว บทบาททางเพศ สิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ เพศหลากหลาย ค่านิยมทางวัฒนธรรมและจริยธรรมทางเพศ บูรณาการของความสัมพันธ์ทางเพศในมิติต่าง ๆ ต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ การหนุนสร้างชีวิตครอบครัวที่มีความสุขและมีความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะที่จำเป็นต่อความปลอดภัยทางเพศและการสร้างชีวิตครอบครัวที่ยั่งยืน

ภาษาอังกฤษ

Concepts in sex, gender, sexuality; sexual relations in the social context; family relationships; family life cycle; gender role; reproductive health and rights; sexual diversity; cultural values and ethics in sexuality, the integration of sexual relations to elevate human dignity and sexuality; promotion of happy families with social responsibility; and major skills such as safe sex and family problem solving for sustainable family life.

๕. ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังระดับรายวิชา

๑. คุณธรรม จริยธรรม					๒. ความรู้			๓. ทักษะทางปัญญา			๔. ทักษะความสัมพันธ์ฯ			๕. ทักษะการวิเคราะห์			๖. ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ				
๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๔	
●		●	●		●			●	●	●			●			●	●				●

ความรับผิดชอบตามมาตรฐานผลการเรียนรู้

มาตรฐานผลการเรียนรู้	ความรับผิดชอบหลัก
๑. คุณธรรม จริยธรรม	(๑) มีความเข้าใจและตระหนักเกี่ยวกับจริยธรรมทางวิชาชีพ จริยธรรมทางวิชาการ มีศีลธรรมอันดี บทบัญญัติทางกฎหมายและจิตอาสาเป็นเครื่องชี้นำการปฏิบัติงาน (๓) ตระหนักถึงและเคารพในความหลากหลายของมนุษย์และคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและความเป็นธรรมทางสังคม (๔) ปกป้องสิทธิของกลุ่มผู้ใช้บริการระดับต่าง ๆ ตลอดจนขจัดอคติในการปฏิบัติงานกับกลุ่มผู้ใช้บริการที่แตกต่างหลากหลาย
๒. ความรู้	(๑) มีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและแนวคิดทางสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอันเป็นพื้นฐานของการปฏิบัติงานทางสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม
๓. ทักษะทางปัญญา	(๑) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ (๒) สามารถสืบค้น แยกแยะ ประเมิน บูรณาการ และสังเคราะห์ความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ทั้งที่ได้จากประสบการณ์ หรือค้นคว้า วิจัย เพื่อประโยชน์ในกระบวนการแก้ไขปัญหาสังคม (๓) สามารถวิเคราะห์และประเมินการปฏิบัติงานของตนเองได้อย่างไม่ลำเอียง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเอง และการปฏิบัติงาน
๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	(๓) ปฏิบัติงานโดยยึดหลักประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่งาน ผู้ใช้บริการ และสังคมเป็นสำคัญ
๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	(๓) มีทักษะในการสื่อสารในการพิทักษ์สิทธิผู้ใช้บริการ ชุมชนที่มีความหลากหลายด้วยวิธีการติดต่อสื่อสารที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย
๖. ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ	(๑) สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพทางวิชาชีพในการทำงานทั้งในระดับบุคคลและครอบครัว กลุ่ม และชุมชน (๔) สามารถเป็นผู้ประสานงานในองค์กรสวัสดิการสังคมและการจัดโครงการสวัสดิการสังคม

๖. กติกา/เกณฑ์การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้

๖.๑. กติกาในชั้นเรียน

(๑) นักศึกษาทุกคนที่เข้าเรียนในชั้นเรียน ต้องสวมหน้ากากอนามัยตลอดคาบเรียน และเว้นระยะห่างอย่างเหมาะสม

(๒) กรณีที่นักศึกษาลาจิจ กรุณาแจ้งเหตุจำเป็นแก่อาจารย์ผู้สอนล่วงหน้าอย่างน้อย ๑ วัน ทาง e-mail ของอาจารย์ผู้สอน พร้อมแนบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการลาจิจ

(๓) กรณีที่นักศึกษาลาป่วย สามารถแจ้งภายหลังได้ไม่เกิน ๓ วัน ทาง e-mail ของอาจารย์ผู้สอน พร้อมแนบใบรับรองแพทย์

(๔) กรณีที่นักศึกษาขาดเรียนในคาบเรียนที่มีการทำกิจกรรมเก็บคะแนนในชั้นเรียน สามารถตามงานได้เฉพาะกรณีตามข้อ (๒) และ (๓) เท่านั้น

(๕) การอัดเสียง คลิป หรือถ่ายภาพ ระหว่างการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการนำเสียง คลิป หรือภาพถ่ายดังกล่าวไปเผยแพร่ ต้องขออนุญาตผู้สอนก่อนทุกครั้ง

๖.๒. กติกาในชั้นเรียนออนไลน์

ในกรณีที่ต้องจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบออนไลน์ มีข้อกำหนด/กติกา สำหรับการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ ดังนี้

๑. นักศึกษาทุกคนต้องออนไลน์ผ่านระบบ (Microsoft Teams) MST หรือระบบออนไลน์อื่น ๆ ตามที่ได้ตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา ตามวัน และเวลาของการจัดการเรียนการสอน

๒. นักศึกษาทุกคนต้องใช้ชื่อและนามสกุลจริงในระหว่างการเรียนออนไลน์ผ่านระบบ MST หรือระบบออนไลน์อื่น ๆ ตามที่ได้ตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา

๓. หากอาจารย์ผู้สอนขอตรวจนับจำนวนนักศึกษาที่เข้าเรียนออนไลน์ และตอบคำถามการเรียนขอให้นักศึกษาเปิดกล้องด้วยทุกครั้ง มิเช่นนั้นจะถือว่านักศึกษาไม่ได้เข้าเรียนในคาบนั้น ๆ

๔. หากนักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับระบบออนไลน์เนื่องจากสาเหตุใด ๆ ก็ตามจะต้องแจ้งแก่อาจารย์ผู้สอนหรือทางเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรทางอีเมลล์ หรือทางโทรศัพท์ หรือทางช่องทางการติดต่ออื่น ๆ ตามที่ได้ตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา โดยเร็วที่สุด มิเช่นนั้นจะถือว่านักศึกษาไม่ได้เข้าเรียนในคาบนั้น ๆ

๕. การรับมอบหมายงานและการส่งงาน นักศึกษาจะต้องส่งผ่านระบบ MST ตามกำหนดระยะเวลาทุกครั้ง หากนักศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องส่งงานล่าช้าเนื่องจากข้อผิดพลาดของระบบออนไลน์ขอให้นักศึกษาแจ้งแก่อาจารย์ผู้สอนทางอีเมลล์ หรือทางโทรศัพท์ หรือทางช่องทางการติดต่ออื่นตามที่ได้ตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา โดยเร็วที่สุด มิเช่นนั้นจะถือว่านักศึกษาไม่ได้ส่งงานชิ้นนั้น หรือส่งงานล่าช้า

๖. การอัดเสียง คลิป หรือการจับภาพหน้าจอ (แคปภาพ) ระหว่างการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ รวมทั้งการนำเสียง คลิป หรือภาพถ่ายดังกล่าวไปเผยแพร่ ต้องขออนุญาตผู้สอนก่อนทุกครั้ง

การวัดผล

วิธีการวัดผล	สัดส่วนคะแนน
๑. การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน	๒๐ คะแนน
๒. การทำรายงาน	๒๐ คะแนน
๓. การสอบปลายภาค	๖๐ คะแนน
รวม	๑๐๐ คะแนน

๗. หัวข้อการเรียนการสอน/แผนการสอน

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียน การสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/ วิทยากร
๑ ๙ ส.ค. ๒๕๖๕	๑. การชี้แจงความสำคัญ วัตถุประสงค์รายวิชา การเรียน การสอน และการวัดผล	- การบรรยาย - การอภิปราย แลกเปลี่ยนในชั้น เรียน	- นักศึกษาและผู้สอนมีความ เข้าใจร่วมกันต่อแนวทางการสอน กฎระเบียบ วิธีการสอน และการ วัดผล	อ.ชลธิชา ผศ.ดร.มาตี
๒ ๑๖ ส.ค. ๒๕๖๕	๒. แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับเพศ เพศภาวะ เพศวิถี เพศสัมพันธ์ บทบาททางเพศ และเพศที่ หลากหลาย	- การบรรยาย - การอภิปราย แลกเปลี่ยนในชั้น เรียน	- นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติที่ถูกต้องตามหัวข้อ การจัดการเรียนการสอน และ สามารถนำเนื้อหาไปเป็นพื้นฐาน ในการศึกษาและปฏิบัติงานสังคม สงเคราะห์และสวัสดิการสังคมได้	อ.ชลธิชา ผศ.ดร.มาตี
๓ ๒๓ ส.ค. ๒๕๖๕	๓. แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับ ครอบครัวศึกษา เพศศึกษา และจริยธรรมทางเพศ ๔. มิติความหลากหลายทาง สังคม วัฒนธรรมและค่านิยม ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับ ครอบครัวศึกษา เพศศึกษา และจริยธรรมทางเพศ	- การบรรยาย - การยกตัวอย่าง กรณีศึกษา - การอภิปราย แลกเปลี่ยนในชั้น เรียน	- นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติที่ถูกต้องตามหัวข้อ การจัดการเรียนการสอน และ สามารถนำเนื้อหาไปเป็นพื้นฐาน ในการศึกษาและปฏิบัติงานสังคม สงเคราะห์และสวัสดิการสังคมได้	อ.ชลธิชา ผศ.ดร.มาตี
๔ ๓๐ ส.ค. ๒๕๖๕	๕. การเลือกคู่	- การบรรยาย - การยกตัวอย่าง กรณีศึกษา - การอภิปราย แลกเปลี่ยนในชั้น เรียน	- นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติที่ถูกต้องตามหัวข้อ การจัดการเรียนการสอน และ สามารถนำเนื้อหาไปเป็นพื้นฐาน ในการศึกษาและปฏิบัติงานสังคม สงเคราะห์และสวัสดิการสังคมได้	อ.ชลธิชา ผศ.ดร.มาตี
๕ ๖ ก.ย. ๒๕๖๕	๖. วัฏจักรครอบครัว	- การบรรยาย - การยกตัวอย่าง กรณีศึกษา - การอภิปราย แลกเปลี่ยนในชั้น เรียน	- นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติที่ถูกต้องตามหัวข้อ การจัดการเรียนการสอน และ สามารถนำเนื้อหาไปเป็นพื้นฐาน ในการศึกษาและปฏิบัติงานสังคม สงเคราะห์และสวัสดิการสังคมได้	อ.ชลธิชา ผศ.ดร.มาตี
๖ - ๗ ๑๓ ก.ย. ๒๕๖๕ ๒๐ ก.ย. ๒๕๖๕	๗. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการ อนามัยเจริญพันธุ์ (Reproductive Health)	- การบรรยาย - การยกตัวอย่าง กรณีศึกษา	- นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติที่ถูกต้องตามหัวข้อ	อ.ชลธิชา ผศ.ดร.มาตี อ.เคท

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนการสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/ วิทยากร
	<ul style="list-style-type: none"> ● ความหมายของอนามัยเจริญพันธุ์ ● อนามัยเจริญพันธุ์ ● การวางแผนครอบครัว ● โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ● การตั้งครรภ์ การมีบุตรยาก การแท้ง ● อนามัยแม่และเด็ก ● มะเร็งในระบบสืบพันธุ์ 	- การอภิปราย แลกเปลี่ยนในชั้นเรียน	การจัดการเรียนการสอน และสามารถนำเนื้อหาไปเป็นพื้นฐานในการศึกษาและปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคมได้	
สัปดาห์การสอบกลางภาค ๒๕ กันยายน – ๒ ตุลาคม ๒๕๖๕				
๘ – ๑๐ ๔ ต.ค. ๒๕๖๕ ๑๑ ต.ค. ๒๕๖๕ ๑๘ ต.ค. ๒๕๖๕	๗. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการอนามัยเจริญพันธุ์ (Reproductive Health) (ต่อ) <ul style="list-style-type: none"> ● ความหมายของอนามัยเจริญพันธุ์ ● อนามัยเจริญพันธุ์ ● การวางแผนครอบครัว ● โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ● การตั้งครรภ์ การมีบุตรยาก การแท้ง ● อนามัยแม่และเด็ก ● มะเร็งในระบบสืบพันธุ์ 	- การบรรยาย - การยกตัวอย่างกรณีศึกษา - การอภิปรายแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน	- นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ถูกต้องตามหัวข้อการจัดการเรียนการสอน และสามารถนำเนื้อหาไปเป็นพื้นฐานในการศึกษาและปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคมได้	อ.ชลธิชา ผศ.ดร.มาตี
๑๑ ๒๕ ต.ค. ๒๕๖๕	๘. ภาวะปกติและภาวะผิดปกติทางเพศ	- การบรรยาย - การยกตัวอย่างกรณีศึกษา - การอภิปรายแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน	- นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ถูกต้องตามหัวข้อการจัดการเรียนการสอน และสามารถนำเนื้อหาไปเป็นพื้นฐานในการศึกษาและปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคมได้	อ.ชลธิชา ผศ.ดร.มาตี
๑๒ – ๑๓ ๑ พ.ย. ๒๕๖๕ ๘ พ.ย. ๒๕๖๕	๙. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวศึกษา และเพศศึกษา	- การบรรยาย - การยกตัวอย่างกรณีศึกษา - การอภิปรายแลกเปลี่ยนในชั้นเรียน	- นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ถูกต้องตามหัวข้อการจัดการเรียนการสอน และสามารถนำเนื้อหาไปเป็นพื้นฐาน	อ.ชลธิชา ผศ.ดร.มาตี

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/ วิทยากร
		เรียน	ในการศึกษาและปฏิบัติงานสังคม สงเคราะห์และสวัสดิการสังคมได้	
๑๔- ๑๕ ๑๕ พ.ย. ๒๕๖๕ ๒๒ พ.ย. ๒๕๖๕	๑๐. นักศึกษานำเสนอรายงาน “ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับ เพศศึกษา ครอบครัวศึกษา และจริยธรรมทางเพศ” ๑๑. สรุบทบทวน	- การบรรยาย - การยกตัวอย่าง กรณีศึกษา - การอภิปราย แลกเปลี่ยนในชั้น เรียน	- นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเพศศึกษา ครอบครัวศึกษา และจริยธรรม ทางเพศ และสามารถนำมา ประยุกต์ใช้ในการศึกษาและการ ปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์และ สวัสดิการสังคมได้	อ.ชลธิชา ผศ.ดร.มาตี
สัปดาห์สอบปลายภาค คือ ๒๘ พฤศจิกายน – ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๕				

๘. การประเมินผลการเรียน

เกณฑ์การประเมินผลการเรียนจะพิจารณาโดยการอิงเกณฑ์ ดังนี้

A	B+	B	C+	C	D+	D	F
๘๐-๑๐๐	๗๕-๗๙	๗๐-๗๔	๖๕-๖๙	๖๐-๖๔	๕๕-๕๙	๕๐-๕๔	<๕๐

๙. การอุทธรณ์ของนักศึกษา

กรณีที่นักศึกษามีความสงสัยเกี่ยวกับผลการประเมินในรายวิชาใดสามารถยื่นคำร้องขออุทธรณ์คำตอบ ตลอดจนดูคะแนนและวิธีการประเมินของอาจารย์แต่ละรายวิชาได้ภายใน ๗ วันหลังประกาศผลการเรียน โดยสามารถเขียนยื่นคำร้องได้ที่ งานการศึกษาและกิจการนักศึกษา ชั้น ๒ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

๑๐. เอกสารอ้างอิงประกอบการเรียนการสอน

๑๐.๑ ตำราและเอกสารหลัก Required textbooks and materials

จันทร์วิภา ดิลกสัมพันธ์. (๒๕๔๓). **เพศศึกษา**. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ.

เพ็ญศรี พิชัยสนธิ และระวีวรรณ แสงฉาย. (๒๕๔๖). **ครอบครัวกับเพศศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

นงลักษณ์ เอ็มประดิษฐ์ และคณะ (๒๕๔๖). **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเพศศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๓ (แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มณฑิรา จารุเพ็ง. (๒๕๕๓). **ครอบครัวศึกษา**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุชาดา ทวีสิทธิ์. **ผู้หญิง ผู้ชาย และเพศวิถี: เพศภาวะศึกษาในงานมานุษยวิทยา**. วารสารสังคมศาสตร์ ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๑/๒๕๕๐.

สุชาติ โสมประยูร และวรรณิ โสมประยูร. (๒๕๓๑). **เพศศึกษา: ความรู้เรื่องเพศและการสอนเพศศึกษา**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

๑๐.๒ เอกสารอื่นๆ Other materials

ซีรา ทองกระจาย. **หน่วยที่ ๘ ความเท่าเทียมกันทางเพศ**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
 ปณิธี บรรณวี. **ความหลากหลายทางเพศกับพัฒนาธรรมในสังคมไทย: การสำรวจองค์ความรู้**. วารสาร
 สังคมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ ปีที่ ๔๔ ฉบับที่ ๒ กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๗
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (๒๕๕๗). **การบริการและช่วยเหลือครอบครัว หน่วยที่ ๑ - ๑๕**.
 นนทบุรี: บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์.
 ยศ สันตสมบัติ. (๒๕๕๐). **มนุษย์กับวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์.
 องค์การเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ. (๒๕๕๒). **แนวปฏิบัติสากลทาง
 วิชาการเรื่องเพศวิถีศึกษา โดยใช้แนวทางที่มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์สนับสนุน ฉบับ
 ปรับปรุง**. กรุงเทพฯ ยูเนสโก สำนักงานกรุงเทพฯ